

LIETUVOS ŪKININKŲ SAJUNGA

XXIX-ojo SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJA

2017 m. liepos 19 d.
Anykščiai

Lietuvos ūkininkų sąjungos suvažiavimo dalyviai, vertindami susidariusią situaciją šalies žemės ūkyje, kreipiasi į atsakingų Lietuvos Respublikos institucijų vadovus ir reikalauja ne tik atkreipti dėmesį į keliamas problemas, bet ir nedelsiant imtis priemonių jas spręsti:

I. Dėl mokesčių.

1. *Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės dokumento projekto „Mokesčių ir socialinės sistemos tobulinimas“.* Nepritariame LR Vyriausybės pateiktam dokumentui, nors sutinkame, kad būtina tobulinti mokestinę sistemą. Todėl siūlome išsamiai išanalizuoti Lietuvos žemės ūkio sektoriaus padėtį, įvertinti sektoriaus konkurencingumą kitų šalių atžvilgiu, įvertinti sprendimų galimas pasekmes ir gerai išdiskutuoti LR Vyriausybės siūlomus mokesčių pakeitimus. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad ūkininkai ir taip turi prastesnes mokestines sąlygas nei juridiniai asmenys:
  - i. neturi galimybės pasinaudoti lengvata sumažinti apmokestinamąsias pajamas dėl vykdomo investicinio projekto;
  - ii. neturi galimybės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros darbų sąnaudų tris kartus įskaityti į leidžiamus atskaitymus;
  - iii. negali žemės įsigijimo vertės įskaityti į leidžiamus atskaitymus;
  - iv. ūkininkai gali pasinaudoti tik 50 proc. reprezentacinių sąnaudų įskaitymu į leidžiamus atskaitymus, kai tuo tarpu juridiniai asmenys gali įskaityti 75 proc. reprezentacinių sąnaudų;
  - v. ūkininkams neleidžiama diversifikuoti veiklos, jie gali užsiimti tik žemės ūkio produktų gamyba, pirminiu perdirbimu ir paslaugų žemės ūkiui teikimu. Norėdami užsiimti kitokia veikla, šie fiziniai asmenys turi

registruoti kitokią individualią veiklą arba kurti įmonę. Tai padidina veiklos administravimo kaštus. Tuo tarpu juridiniai asmenys gali užsiimti bet kokia nedraudžiama veikla.

- vi. suteikę labdarą, skyrę paramą ūkininkai neturi galimybės susimąžinti savo apmokestinamųjų pajamų, kai tuo tarpu jie savo užauginta produkcija, lėšomis remia savo gyvenamosiose vietovėse esančius vaikų ir senelių globos namus, skurdžiau gyvenančias šeimas, palaiko bendruomenių vykdomą veiklą;
- vii. žemdirbiai, neapsikentę valstybės vykdomos politikos ir dėl lėšų stygiaus netvarkomų pasenusių melioracijos sistemų, savo lėšomis tvarkydami giliau nei 30 cm esančius melioracijos įrenginius, neturi teisės patirtų išlaidų traukti į atskaitą, nes ši įranga yra valstybės nuosavybė;
- viii. tas pats ir su valstybei priklausančiais privažiavimo keliais kaimuose, kurių tvarkymui valstybė taip pat neatranda lėšų, o ūkininkas net negali patirtų remonto, tvarkymo, priežiūros išlaidų įsitraukti į atskaitą.

Atsižvelgdami į šiuos argumentus nesutinkame, kad gyventojų pajamų mokestis būtų padidintas nuo 5 proc. iki 15 proc., o valstybinio socialinio draudimo lubos pakeltos 4 kartus.

2. ***Dėl ūkiuose naudojamo gręžinių vandens apmokestinimo.*** Reikalaujame nedelsiant atšaukti LR Vyriausybės nutarimą, kuriuo užsimota apmokestinti iš savų gręžinių imamą vandenį, jei jo sunaudojama daugiau kaip 10 kub. metrų. Raginame pakeisti Žemės gelmių įstatymą nustatant, kad gręžinių vanduo, kuris naudojamas ūkiuose, būtų apmokestinamas tik tada, kai jo sunaudojama daugiau kaip šimtas kubinių metrų. ES vandenų direktyva reikalauja stebėti tokius gręžinius, o ne apmokestinti jų savininkus.
3. ***Dėl komunalinių atliekų apmokestinimo tvarkos.*** Primygtinai reikalaujame iš esmės peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius vietines rinkliavas ar kitas įmokas bei skaičiavimo metodiką už komunalinių atliekų surinkimą iš žemdirbių. Siūlome, kad komunalinės atliekos būtų surenkamos ir apmokestinamos pagal faktišką išvežtą komunalinių atliekų kiekį, susidariusį žemės ūkio paskirties statiniuose, o ne už statinių esamą plotą.
4. ***Dėl savivaldybių žemės ūkio skyrių funkcijų perdavimo kitoms institucijoms.*** Raginame Žemės ūkio ministeriją, atliekant savivaldybių funkcijų peržiūrą ir optimizavimą, visų

pirma atsižvelgti į savivaldybių žemės ūkio skyrių vaidmens svarbą žemdirbiams ir kaimo gyventojams, viešai išdiskutuoti šį klausimą su žemdirbių savivalda ir kitomis suinteresuotomis pusėmis bei įvertinti visas galimų permainų pasekmes. Kol tai nepadaryta, nesutinkame, kad gerai funkcionuojanti nemokamų paslaugų ūkininkams teikimo tvarka būtų atiduota įgyvendinti kitoms institucijoms, dėl ko šios paslaugos taptų mokamos.

II. Dėl Lietuvos Kaimo plėtros 2014 – 2020 m. programos priemonių:

1. ***Dėl lėšų trūkumo Lietuvos Kaimo plėtros programos priemonėms „Ekologinis ūkininkavimas“ ir „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“.*** Reikalaujame atsakomybės iš konkrečių Žemės ūkio ministerijos asmenų, atsakingų už esamos situacijos susidarymą, skirstant ir administruojant Kaimo plėtros programos lėšas. Tokie neatsakingi pareigūnai turi būti šalinami nuo tolimesnių sprendimų priėmimo procesų ir jų įtakojimo.
2. ***Dėl Kaimo plėtros programos biudžeto.*** Prieštaraujame Žemės ūkio ministerijos siūlymui perskirstyti BŽŪP finansinį voką ir dalį lėšų perkelti iš I-ojo į II-ąjį ramstį taip siekiant ištaisyti ne dėl ūkininkų kaltės biudžeto administratorių padarytas klaidas. Raginame II-ojo ramsčio lėšų trūkumą šalinti nuodugnai peržiūrint Kaimo plėtros programos priemones, joms skiriamą finansavimą ir objektyviai vertinant jų efektyvumą, atsisakant neefektyvių, ilgalaikės vertės kaime nekuriančių, ūkininkams nenaudingų, deklaratyvių projektų rėmimo. Siekiant tolygios regioninės plėtros uždavinių, primygtinai siūlome Kaimo plėtros programai reikalingą biudžetą sustiprinti, padidinant nacionalinio kofinansavimo procentinę dalį iki 25 proc.
3. ***Dėl mažiau palankių ūkininkavimui vietovių (MPŪV) kriterijų.*** Primygtinai siūlome apibrėžiant Lietuvos MPŪV naudoti visiems suprantamą Lietuvos žemės našumo vertinimo balais sistemą, o ne kurti atskirų vertinimo kriterijų. Ligi šiol Žemės ūkio ministerijos ūkininkams skleista informacija, kad žemės našumo balų sistema netaikoma ES, nėra teisinga. Latvijoje žemės našumo balas yra sėkmingai naudojamas MPŪV vietovėms apibrėžti ir pripažįstamas Europos Komisijos.

III. Dėl BŽŪP tiesioginių išmokų 2014-2020 m.

1. ***Dėl siūlymų perskirstyti BŽŪP 2018-2020 m. finansinį voką.*** LŪS ir toliau laikosi šio finansinio laikotarpio pradžioje išreikštos savo pozicijos – Lietuvai 2014-2020 m.

laikotarpiui skirtų ES paramos lėšų nekelti iš vieno BŽŪP ramsčio į kitą. Sumažinus I-ojo ramsčio biudžetą, privalomai turės būti mažinamos lėšos kiekvienam iš pirmojo ramsčio elementų. Tokiems pokyčiams kategoriškai nepritariame, nes ir šiandieninė bazinė tiesioginių išmokų dalis nesiekia 2013 metų dydžio. BŽŪP tiesioginės išmokos yra vienas labiausiai prognozuojamų pajamų šaltinių. Reikalaujame maksimalaus stabilumo tiesioginių išmokų skyrimo struktūroje, jų dydžio ir mokėjimo planavime, nes vidury laikotarpio įnešami bet kokie neaiškumai dėl išmokų dalies įtakoja gaunamas pajamas, išbalansuoja ūkininkų finansinius planus, trikdo jų veiklą, gali kelti grėsmę ūkių ekonominiam gyvybingumui. Pajamų stabilumo užtikrinimas turi būti svarbiausias ir ateities BŽŪP uždavinys.

2. ***Dėl savanoriškosios susietosios paramos.*** Raginame Žemės ūkio ministeriją ir toliau vesti konstruktyvų dialogą su Europos Komisijos atsakingais asmenimis, argumentuotai atsakyti į pateikiamas užklausas dėl susietąja parama remiamų sektorių pasikeitusios situacijos, pagrindžiant Lietuvos pasirinkimų būtinybę. Tebesilaikome nuomonės, kad susietoji parama Lietuvoje turi būti skiriama įvertinant visų remiamų sektorių konkurencingumą bendroje ES rinkoje, atkreipiant dėmesį į besikeičiančias sąlygas joje, kitų šalių narių sektorių rėmimo tendencijas, neišnaudotą mūsų sektorių potencialą, lyginant jų rodiklius su ES vidutiniais rodikliais, ūkininkų pajamų lygi.
3. ***Dėl vadinamųjų sofos ūkininkų.*** Raginame Žemės ūkio ministeriją peržiūrėti vadinamųjų sofos ūkininkų kontrolės mechanizmą ir papildyti jį griežtesnėmis bei efektyvesnėmis priemonėmis.

IV. Dėl BŽŪP po 2020 m.

1. ***Dėl Lietuvos žemės ūkio sektoriaus strategijos.*** Raginame Lietuvos valdančiąsias institucijas nedelsiant inicijuoti plačias diskusijas dėl Lietuvos žemės ūkio sektoriaus ateities, parengti trumpalaikę bei ilgalaikę Lietuvos žemės ūkio sektoriaus strategijas, suformuoti sektoriaus viziją 2050 metams ir integruoti ją į bendrą valstybės politikos planavimą, deramai įvertinant sektoriaus indėlį į visos šalies ekonomiką ir sugrąžinant jam teigiamą įvaizdį visuomenėje. Lietuvos žemės ūkis turi išlaikyti savo identitetą ES Bendrosios žemės ūkio politikos kontekste.
2. ***Dėl BŽŪP skiriamo biudžeto.*** Esame tvirtai įsitikinę, kad norint turėti efektyviai veikiančią ES Žemės ūkio politiką, galinčią susitvarkyti su vis augančiu sektoriui keliamų iššūkių bei reikalavimų kiekiu ir gebančią įgyvendinti Europos Sąjungos sutartyje jai

keliamus tikslus, BŽŪP skiriamas biudžetas negali būti mažinamas. Todėl raginame aukščiausius Lietuvos Respublikos vadovus atsižvelgti į žemės ūkio sektoriaus specifiką priimant sprendimus ES Taryboje dėl Europos Sąjungos finansų ateities.

3. ***Dėl bendrų taisyklių nustatymo.*** Laikomės savo nuomonės, kad BŽŪP paramos paskirstymas privalo garantuoti visų valstybių narių žemės ūkio produktų gamintojams sąžiningas ir vienodas konkurencijos sąlygas bendroje rinkoje. Todėl tiesioginės išmokos turi būti vienodos visiems. Tuo pačiu siūlome atsisakyti referencinių laikotarpių skaičiuojant išmokų dydžius, nes nauji iššūkiai, BŽŪP keliami uždaviniai, siektini rezultatai – vienodi visai ES, o Lietuvos ūkininkų patiriamos gamybos sąnaudos jau viršija ES Vakarų šalių ūkininkų sąnaudas (elektros, trąšų, kuro kainos).
4. ***Dėl žemdirbiams skiriamų išmokų susiejimo su rezultatais aplinkosaugai.*** Siūlome, modeliuojant naujojo laikotarpio žemės ūkio politiką ir siejant išmokas su rezultatais, žalinimo reikalavimu laikyti įprastą sėjomainą. Kraštovaizdžių elementų išlaikymo ir priežiūros reikalavimai, kiti žemės ūkio produktų gamybai nebūdingi, bet priskiriami reikalavimai turi būti finansuojami iš aplinkosaugai, klimato kaitos švelninimui skiriamų fondų.

V. Dėl žemės ūkio veiklos ir ją reguliuojančių teisės aktų.

1. ***Dėl melioracijos.*** Reikalaujame ieškoti visų įmanomų priemonių kaip būtų galima pagerinti šalies melioracijos būklę, tam privalomai skiriant lėšas iš valstybės biudžeto, kad būtų užtikrinta valstybės nuosavybės teise priklausančių magistralinių griovių, upelių ir didesnio kaip 12,5 cm skersmens drenažo rinktuvų priežiūra, ir sudarant kuo palankesnes sąlygas pasinaudoti investicinėmis lėšomis kuo daugiau pavienių ūkininkų, tokiu būdu įgalinant juos prisidėti prie apgailėtinos Lietuvos melioracijos sistemų būklės taisymo.
2. ***Dėl rizikos valdymo fondo.*** Dėl žemės ūkio produktų supirkimo kainų svyravimo, nenuspėjamų klimato sąlygų, rinkas drebinančių geopolitinių įvykių, sparčios globalizacijos įvairius žemės ūkio sektorius vis dažniau ištinka krizės. Sutinkame, kad būtina kurti rizikos valdymo instrumentus, kurie padėtų žemdirbiams išlaikyti pajamas per nuosmukius. Tačiau manome, kad kuriant rizikos valdymo fondą, turi dalyvauti ne tik žemdirbiai. Jame turi būti visų maisto grandinės dalyvių indėlis: žemdirbių, perdirbėjų ir prekybininkų.

3. ***Dėl vilkų populiacijos gausos reguliavimo.*** Raginame LR Aplinkos ministeriją inicijuoti naujo, atitinkančio dabartinę situaciją, Vilko apsaugos plano parengimą iki šių metų vilkų medžioklės limito nustatymo, organizuojant viešą bei platų parengto plano projekto aptarimą visuomenėje. Tuo pačiu raginame parengti vilkų padarytos žalos vertinimo metodikos tobulinimą, kad naminių gyvūnų augintojams būtų kompensuojami realūs nuostoliai, panaudojant Europos valstybių patirtį. Siūlome nepalaikyti Seimo narių iniciatyvų mažinti savivaldybėms tenkančią mokesčių už medžiojamųjų gyvūnų išteklius dalį.
4. ***Dėl paukščių ir stumbrų daromos žalos pasėliams.*** Raginame atkreipti LR Aplinkos ministeriją deramą dėmesį į išaugusių paukščių populiacijų reguliavimo poreikį. Migruojančios žąsys, gervės, gulbės vis dažniau ir didesnę žalą daro grūdinių kultūrų pasėliams bei daržovių plotams, esantiems netoli vandens telkinių. Taip pat raginame nedelsiant imtis efektyvių priemonių reguliuojant stumbrų bandas Panevėžio ir Kėdainių rajonuose.
5. ***Dėl augalų apsaugos priemonių naudojimo ribojimo ir draudimo.*** Kategoriškai nepritariame Europos Komisijos pasiūlytam augalų apsaugos priemonių naudojimo ekologiniu atžvilgiu svarbių vietovių plotuose draudimui, nes jis buvo pateiktas ignoruojant ES žemės ūkio produktų gamintojų patirtį, teisėtą jų susirūpinimą ir perspėjimus dėl neigiamų tokio draudimo pasekmių. Reikalaujame Žemės ūkio ministerijos nedelsiant pradėti diskusijas su Europos Komisija dėl atitinkamo kompensavimo biudžeto už tokio pobūdžio reikalavimų laikymąsi. Mes palaikome teisės aktų reikalavimus, kurie iš tiesų būtini siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, bet jokių būdu negalime palaikyti draudimų ir reikalavimų, kurie priimami politiniais ar kitais, moksliskai nepagrįstais sumetimais. Kokybiškam derliui užtikrinti ūkininkams reikalinga kokybiška augalų apsauga nuo ligų ir kenkėjų.
6. ***Dėl Nacionalinės žemės tarnybos veiklos.*** Reikalaujame tiesioginės atsakomybės iš Nacionalinės žemės tarnybos direktoriaus bei jam pavaldžių tarnybos pareigūnų, kurie diskreditavo tarnybos vardą neskaidriai administruodami likusius laisvos žemės plotus, kai pirmumą į juos gavo ne žemę dirbantys bei nuo seno tuose kraštuose gyvenantys žemdirbiai ar savininkai. Žemė daugelyje atvejų buvo išdalinta apsukriems, jokių moralinių normų nepaisantiems „invaziniais ūkininkams“. Tokiais veiksmais buvo paminta žemių konsolidacijos idėja, jas dirbtinai suskaldant, atimta galimybė į pirmumą

ateityje tuos laukus įsigyti vietiniams žemdirbiams. Daugybėje tokių laukų su laiku atsiras piktžolių veisyklos, bus apsunkintas tikrųjų ūkininkų laukų įdirbimas.

7. ***Dėl linų sektoriaus atgimimo.*** Prašome Žemės ūkio ministerijos ir Seimo Kaimo reikalų komiteto parengti specialų Lietuvos paveldo, perspektyvios verslo šakos – linų sektoriaus atgaivinimo planą, remiant linų augintojus ir perdirbėjus, puoselėjančius lietuviškas linininkystės tradicijas. Visas sąlygas turime (žemę, klimatą, žmones), reikia tik politinės valios, tokios, kokia buvo priimant sprendimus ženkliai remti daržovių auginimą uždarame grunte (šiltnamiuose), ir atsakingų Lietuvos pareigūnų nuoširdaus, kryptingo, protekcionistinio darbo ES institucijose, pasitelkiant tikslus numatytus Lietuvos ES strategijoje, tokius kaip: darnus kaimo vietovių vystymas ir jų ekonomikos gyvybingumo didinimas, kokybiškas užimtumas.
8. ***Dėl polderių ir polderinių sausinimo sistemų Šilutės rajone.*** Solidarizuodamiesi su Šilutės rajono ūkininkais, reiškiančiais susirūpinimą dėl laukuose stovinčio vandens padarinių dirbamos žemės plotuose, prašome išlaikyti polderinių sistemų priežiūrą ir eksploatavimą valstybės žinioje, kuri būtų atsakinga už sklandų polderinių sistemų darbą, skirtų deramą finansavimą, vykdytų nacionalinę politiką dėl vandens lygio reguliavimo ir dirbamos žemės geros agrarinės būklės palaikymo. Tuo pačiu prašome drausti masinius žemės plotų apželdinimus gluosniais, kur yra veikianti melioracijos sistema.
9. ***Dėl UAB „Šilutės veislininkystė“ privatizavimo.*** Kadangi įmonė UAB „Šilutės veislininkystė“ dirba pelningai, Šilutės ūkininkai nepitaria, kad ji būtų privatizuota. Jei privatizavimo procedūros neišvengiamos, dėl derybinių galių stiprinimo prašome ūkininkams, susijusiems su įmonės veikla, sudaryti sąlygas įsigyti įmonės akcijų prioritetine tvarka.

VI. Dėl žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo ir žemės nuomos kainos reglamentavimo.

1. ***Dėl žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo teisės aktų.*** Raginame Žemės ūkio ministeriją vedant dialogą su Europos Komisija dėl pradėtos pažeidimo procedūros, atstovauti Lietuvos viešąjį interesą ir užtikrinti žemės ūkio žemės įsigijimo apribojimų įteisinimą, kad šie užkirstų kelią Lietuvos žemės ūkio paskirties žemei tapti spekuliacijos objektu. Taip pat prašome taisyti tiesės aktų spragas, leidžiančias įsigyti juridinius ūkio subjektus,

t.y. jų akcijas (pajus), kartu su šiemis subjektams priklausančia žeme, apeinant tokiame sandoryje žemės įsigijimo ribojimo vienam asmeniui nuostatas.

2. ***Dėl žemės nuomos kainos reglamentavimo.*** Nebe pirmi metai primygtinai raginame Žemės ūkio ministeriją, remiantis užsienio šalių teisine praktika, parengti ir pateikti LR Seimui priimti tiesės aktus, reglamentuojančius žemės nuomos kainos nustatymą, siejant nuomos kainą su produkcijos realizavimo kaina.

Raginame Lietuvos Respublikos atsakingų institucijų vadovus atsižvelgti į šiuos Lietuvos ūkininkų sąjungos siūlymus ir tikimės vaisingo bendradarbiavimo bei palankaus problemų sprendimo. Reikalui esant, pasilikame teisę panaudoti visas įstatymais numatytas priemones, kad būtų apginti ūkininkų interesai ir įgyvendinti jų teisėti lūkesčiai.